

**ZAŠTITA
KOLEKTIVNIH
INTERESA
POTROŠAČA**

ZAŠTITA KOLEKTIVNIH INTERESA POTROŠAČA

Regulatorni koncept kolektivne zaštite potrošača uveden je u crnogorski pravni sistem 14.01.2014 godine, donošenjem Zakona o zaštiti potrošača (Službeni list Crne Gore br. 02/14).

Mehanizam kolektivne zaštite potrošača se po članu 118. stav 1. Zakona o zaštiti potrošača (Sl. list CG 02/14) odnosi na slučajeve u kojima trgovac, krši prava potrošača, utvrđena Zakonom o zaštiti potrošača ili drugim zakonom, čime narušava kolektivne interese potrošača.

Kolektivna tužba može se podnijeti zbog upotrebe nepoštenih ugovornih odredbi, poslovne prakse ili bilo kojeg drugog oblika kršenja prava potrošača utvrđenih tim ili drugim zakonom koje istovremeno predstavlja i narušavanje njihovih kolektivnih interesa. Kolektivna tužba je po svojoj prirodi kondemnatorna tužba, jer se njome zahtjeva osuda na činidbu tj. na prestanak navedenih radnji.

Članom 129. Zakona o zaštiti potrošača (Sl. list CG 02/14) u postupku povodom tužbe za zaštitu kolektivnih interesa predviđena je shodna primjena zakona kojima se uređuje parnični postupak i postupak izvršenja i obezbjeđenja, u svim slučajevima u kojima Zakonom o zaštiti potrošača nije drugačije određeno.

ZAKON O ZAŠTITI POTROŠAČA

PASIVNA I AKTIVNA LEGITIMACIJA

Lica protiv kojih se može podnijeti kolektivna tužba, jesu trgovac pojedinac ili grupe trgovaca iz istog privrednog sektora koje postupaju na naprijed navedeni način, komorska i interesna udruženja trgovaca koja podstiču takvo postupanje, kao i donosioci različitih kodeksa poslovnog ponašanja kojima se podstiče korišćenje nepoštenih poslovnih praksi (član 118.).

Ovlašćeni podnosioci tužbe (član 119.) za zaštitu kolektivnih interesa potrošača su ministarstvo nadležno za poslove zaštite potrošača, kao i druga ministarstva i organi državne uprave nadležni za sprovođenje zakona kojima se štite prava potrošača, organizacije potrošača, komorska i interesna udruženja trgovaca (privredna, zanatska i dr.).

Članom 169. Zakona o zaštiti potrošača (Sl.list CG 02/14) predviđeni su dodatni uslovi pod kojima udruženja potrošača stiču pravo na podnošenje kolektivne tužbe, a članom 170. istog zakona je utvrđeni su osnovi za oduzimanje tog ovlašćenja. Mogućnost upotrebe ovog pravnog sredstva priznaje se samo onim organizacijama potrošača koje:

- su upisane u evidenciju organizacija potrošača i saveza organizacija potrošača koju vodi Ministarstvo ekonomije i to najmanje godinu dana prije podnošenja tužbenog zahtjeva;
- imaju angažovanog najmanje jednog diplomiranog pravnika, sa najmanje tri godine radnog iskustva;
- stvarno djeluju i imaju ostvarene rezultate u oblasti zaštite interesa potrošača.

Ministarstvo ekonomije je obavezno da do 30. aprila tekuće godine utvrdi i objavi na svojoj internet stranici listu organizacija potrošača koje su ovlašćene za podnošenje tužbe za zaštitu kolektivnih interesa potrošača. U istom roku ovo ministarstvo sačinjava i objavljuje listu organizacija potrošača kojima su ova ovlašćenja oduzeta. Oduzimanje ovlašćenja je predviđeno članom 170. Zakona o zaštiti potrošača (Sl.list CG 02/14), a nastupa u sledećim slučajevima :

- ako je organizacija potrošača dala netačne podatke od važnosti za dodjelu ovlašćenja;
- ako je organizacija potrošača prestala da ispunjava neki od obaveznih zakonom utvrđenih uslova;
- ako organizacija potrošača to sama zahtijevala;
- ako je došlo do prestanka rada organizacije.

POSEBNE PROCESNE PRETPOSTAVKE

Članom 120. Zakona o zaštiti potrošača (Sl.list CG 02/14), propisane su posebne procesne pretpostavke za podnošenje tužbe za zaštitu kolektivnih interesa potrošača. Ovlašćeno lice koje ima namjeru da podnese kolektivnu tužbu, dužno je da lice koje namjerava da tuži prethodno pisano upozori da će u slučaju da ne prekine postupanjem kojim narušava kolektivne interese potrošača, protiv njega podnijeti tužbu. Shodno tome, propisano je i to da ovlašćeno lice ne može podnijeti kolektivnu tužbu prije isteka roka od 14 dana od dana dostavljanja ovog upozorenja.

PRIVREMENE MJERE

U vezi sa privremenim mjerama u postupku po kolektivnoj tužbi, članom 128. Zakona o zaštiti potrošača (Sl.list CG 02/14) izričito je propisano da do donošenja konačne odluke, a pod uslovima propisanim zakonom kojim se uređuju mjere obezbeđenja, postupajući sud može odrediti privremenu mjeru kojom će narediti prekid postupanja kojima se narušavaju kolektivni interesi potrošača. Sud može odrediti privremenu mjeru i u slučaju da postupanje kojim se narušavaju kolektivni interesi potrošača nije ni počelo, a pod uslovom da je početak takvog postupanja izvjestan.

STVARNA NADLEŽNOST

Članom 121. Zakona o zaštiti potrošača (Sl.list CG 02/14) stvarna nadležnost utvrđena je u korist suda opšte nadležnosti, dok je mjesno nadležan sud prema mjestu sjedišta tuženog, odnosno njegovog dijela ili poslovne jedinice, ako spor proizlazi iz poslovanja tog dijela ili poslovne jedinice. Međutim, u slučajevima kada tuženi nema sjedište, ni svoj dio ili poslovnu jedinicu u Crnoj Gori, utvrđeno je pomoćno procesno pravilo, prema kome se mjesna nadležnost suda utvrđuje u korist onoga stvarno nadležnog suda na čijem je području došlo do postupanja koja narušavaju kolektivne interese potrošača ili do štetnih posljedica.

SUDSKA ODLUKA U POSTUPKU ZA ZAŠTITU KOLEKTIVNIH INTERESA POTROŠAČA

Prema članu 123. Zakona o zaštiti potrošača (Sl.list CG 02/14) kada postupajući sud nađe da je tužba za zaštitu kolektivnih interesa potrošača osnovana, odlukom kojom usvaja tužbu će utvrditi povredu tog ili drugih zakona kojim su ustanovljena prava potrošača, uz preciziranje načina i posljedica učinjene povrede i tuženom :

- narediti da prekine s postupanjem kojim krši prava potrošača i narediti mu da, ako je to moguće, da preduzme mjere neophodne za otklanjanje štetnih posljedica koje su nastale zbog njegovog postupanja;
- zabraniti dalje takvo ili slično postupanje kojim se narušavaju kolektivni interesi potrošača;
- naložiti da o sopstvenom trošku objavi cijelu ili dio odluke, ako procijeni da njeno objavljivanje može doprinijeti da se ublaže ili u potpunosti otklone štetne posljedice postupanja kojim su povrijeđena;
- naložiti da o svom trošku objavi ispravku nedopuštenog oglašavanja, kada je to primjenljivo.

U cilju podizanja kvaliteta kolektivne zaštite potrošača, članom 124. Zakon o zaštiti potrošača (Sl. list CG 02/14) propisano je da izvršenje pravosnažne sudske odluke koja je donijeta u skladu sa članom 123. ovog zakona osim tužioca, može tražiti i svaki potrošač koji za izvršenje tužbenog zahtjeva ima pravni interes.

Članom 124. ovog zakona propisano je da, ukoliko sud zabrani korišćenje određenih nepoštenih odredbi u ugovoru, trgovac koji je bio stranka u postupku po kolektivnoj tužbi gubi pravo da se poziva na takve odredbe iz već ranije zaključenih ugovora,

Članom 126. ovog zakona predviđena je obavezujuća snaga sudske odluke, Naime, u postupku po individualnoj tužbi protiv istog tuženog koji je već bio tuženi u postupku po tužbi za zaštitu kolektivnih interesa potrošača, kada je usvojen tužbeni zahtjev, propisana je obaveza suda da odlučuje u skladu sa pravosnažnom odlukom iz postupka po tužbi za zaštitu kolektivnih interesa potrošača.

TROŠKOVI POSTUPKA PO TUŽBI ZA KOLEKTIVNU ZAŠTITU POTROŠAČA

U Crnoj Gori postupci za zaštitu kolektivnih interesa potrošača pokreću se tužbama koje nijesu kompenzatorne, već kondemnatorne prirode. Iz tog razloga članom 121. Zakona o zaštiti potrošača, je propisano da sud utvrđuje vrijednost spora. U cilju poboljšanja pozicije potrošača i organizacija koje zastupaju njihove interese u postupku po tužbi za zaštitu kolektivnih interesa potrošača, zbog smanjivanja troškova postupka, ovim zakonom je propisano da će sud utvrditi vrijednost spora u iznosu najviše do 5.000 eura bez obzira na stvarni ekonomski značaj spora (član 121. stav 5). U članu 121. stav 6. ovog zakona propisano je da će se kod smanjenja vrijednosti predmeta spora posebno voditi računa o složenosti i obimu spora, broju lica protiv kojih se vodi postupak i značaju tužbenog zahtjeva sa stanovišta javnog interesa.

The activities are financed within the project “Development of collective redress for consumers in South East Europe” implemented by Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, Open Regional Fund for South East Europe - Legal Reform, on behalf of the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ)

